

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDETS AFGØRELSE Nr. 102/97/EF

af 16. december 1996

om et EF-handlingsprogram vedrørende forebyggelse af narkotikamisbrug som led i indsatsen inden for folkesundhed (1996-2000)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 129,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁽¹⁾,under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg⁽²⁾,under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget⁽³⁾,i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 189 B, på grundlag af Forligsudvalgets fælles udkast af 1. oktober 1996⁽⁴⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Narkotikamisbruget er vokset alarmerende i medlemsstaterne og har alvorlige konsekvenser for enkeltpersoners sundhed og for befolkningens velfærd;
- (2) Europa-Parlamentet viste ved i 1985 at nedsætte et undersøgelsesudvalg om narkotikaproblemet i Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater, at det ønsker en dybtgående undersøgelse af de faktorer, der skaber narkotikaefterspørgsel og muliggør en fortsat fremstilling og distribution af narkotika;
- (3) Europa-Parlamentet har i de beslutninger, som det har vedtaget om dette problem⁽⁵⁾, fremsat en række forslag, navnlig med henblik på en fællesskabsaktion til forebyggelse af narkotikamisbrug;
- (4) Det Europæiske Råd understregede på sit møde i Dublin den 25. og 26. juni 1990, at »hver medlemsstat har et ansvar for udarbejdelsen af et hensigtsmæssigt program for begrænsning af efterspørgslen efter narkotika«, og fandt, at »en effektiv indsats fra

hver medlemsstat understøttet af en fælles indsats fra De Tolv og Fællesskabet bør være en af de vigtigste prioriteter i de kommende år;

(¹) EFT nr. C 257 af 14. 9. 1994, s. 4, og EFT nr. C 34 af 7. 2. 1996, s. 4.
 (²) EFT nr. C 110 af 2. 5. 1995, s. 8.
 (³) EFT nr. C 210 af 14. 8. 1995, s. 88.
 (⁴) Europa-Parlamentets udtalelse af 20. september 1995 (EFT nr. C 269 af 16. 10. 1995, s. 65), Rådets fælles holdning af 20. december 1995 (EFT nr. C 37 af 9. 2. 1996, s. 1) og Europa-Parlamentets afgørelse af 16. april 1996 (EFT nr. C 141 af 13. 5. 1996, s. 42). Rådets afgørelse af 12. november 1996.
 (⁵) EFT nr. C 172 af 2. 7. 1984, s. 130.
 EFT nr. C 283 af 10. 11. 1986, s. 79.
 EFT nr. C 47 af 27. 2. 1989, s. 51.
 EFT nr. C 150 af 15. 6. 1992, s. 42.

- (5) de aktioner, der er gennemført på fællesskabsplan på grundlag af Rådets resolutioner, erklæringer og konklusioner om forebyggelse af narkotikamisbrug, herunder navnlig den europæiske plan for narkotikabekæmpelse, som Det Europæiske Råd understregede vigtigheden af på mødet i Rom den 14. og 15. december 1990, har bidraget til at støtte medlemsstaternes indsats;
- (6) i sin resolution af 2. juni 1994⁽⁶⁾, der var en opfølgning af Kommissionens meddelelse af 24. november 1993 om rammerne for en indsats til fremme af folkesundheden, placerede Rådet narkotikamisbrug blandt Fællesskabets prioriterede områder, for hvilke Kommissionen opfordredes til at fremsætte forslag til aktioner;
- (7) ved forordning (EØF) nr. 302/93⁽⁷⁾ oprettedes et Europæisk Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug, som har til opgave at forelægge Fællesskabet og dets medlemsstater pålidelige og sammenlignelige oplysninger om narkotika og narkotikamisbrug;
- (8) Narkotikacentret søger i overensstemmelse med den forordning, hvorved det blev oprettet, aktivt samarbejde med internationale organisationer og andre, især europæiske, statslige og ikke-statslige organer, der beskæftiger sig med narkotikasprogsmaal;
- (9) i den erklæring, Det Europæiske Råd vedtog i Bruxelles den 29. oktober 1993 i forbindelse med ikrafttrædelsen af traktaten om Den Europæiske Union, understreges det, at denne traktat indeholder »en struktureret institutionel ramme, der bl.a. skal gøre det muligt at få bedre kontrol over de samfundsproblemer, der overskrider grænserne, såsom narkotika (...)«;
- (10) problemerne i forbindelse med narkotika er af en sådan art, at der kræves en fuldstændig koordineret og overordnet strategi, som det blev fastslået på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles den 10. og 11. december 1993;

(⁶) EFT nr. C 165 af 17. 6. 1994, s. 1.

(⁷) EFT nr. L 36 af 12. 2. 1993, s. 1.

- (11) en tværfaglig strategi skulle navnlig sikre, at der tages hensyn til narkotikaproblemernes sociale og personlige virkninger, således at de negative følger for de berørte personers sundhed og sociale situation begrænses;
- (12) narkotikamisbrug er den eneste alvorlige fare, som traktaten udtrykkeligt nævner i de bestemmelser, der vedrører folkesundhed, og er derfor et prioriteret område for en fællesskabsaktion inden for de rammer for en indsats til fremme af folkesundheden, som Kommissionen har fastlagt;
- (13) narkotikamisbrug udgør et meget alvorligt sundhedsproblem, som kan forebygges;
- (14) en fælles strategi, der skal bidrage til at forebygge narkotikamisbrug, bør baseres på en samlet forebyggelsesstrategi;
- (15) dette program er en vigtig del af Kommissionens meddelelse af 23. juni 1994 til Rådet og Europa-Parlamentet om en handlingsplan for Den Europæiske Union vedrørende bekæmpelse af narkotikamisbrug (1995-1999), som Rådet udtalte sig om i konklusionerne af 2. juni 1995;
- (16) en fælles tilskyndelsesforanstaltning til forebyggelse af narkotikamisbrug vil på grund af sit omfang og sine virkninger gøre det lettere at bidrage til at nå de mål, der er fastsat i traktatens artikel 129, særlig dennes stk. 1, andet afsnit;
- (17) samarbejde med kompetente internationale organisationer og med tredjelande bør styrkes;
- (18) der bør iværksættes et flerårigt program med klare mål for Fællesskabets indsats og udvælges prioriterede aktioner med henblik på forebyggelse af narkotikamisbrug og dertil knyttede problemer samt passende evalueringsmekanismer;
- (19) formålet med programmet bør være at bidrage til bekæmpelse af narkotikamisbrug gennem forebyggelse af den afhængighed, der er forbundet med brug af narkotika og psykotrope stoffer samt med blandingsmisbrug for at opnå en rusvirkning;
- (20) i en fælles strategi må der lægges vægt på data, forskning og evaluering samt på information, sundhedsundervisning og uddannelse, og der må tages hensyn til fænomenets komplicerede karakter, risiciene i forbindelse hermed og den fundamentale betydning af de mange forskellige sundhedsmæssige og sociale forholdsregler, som er afgørende for sundhedsbeskyttelse og livskvalitet;
- (21) en sådan strategi forudsætter, at der er overensstemmelse med de foranstaltninger, som gennemføres under andre EF-programmer og -initiativer, navnlig inden for folkesundhed og på det sociale område;
- (22) Fællesskabets handlingsprogram for sundhedsfremme omfatter specifikke foranstaltninger til forebyggelse af alkoholmisbrug og de sundhedsmæssige og sociale følger heraf samt foranstaltninger, der skal tilskynde til rationel brug af medicin, og nærværende program omfatter specifikke foranstaltninger til forebyggelse af alle typer narkotika og psykotrope stoffer, herunder de nye syntetiske stoffer, og af blandingsmisbrug for at opnå en rusvirkning;
- (23) der bør ske en forbedring af kendskabet til narkotikaproblemet, stofmisbrug og konsekvenserne heraf samt til midler og metoder til forebyggelse af narkotikamisbrug og de hermed forbundne risici;
- (24) ud over generelle forebyggelsesaktioner er der behov for forebyggende foranstaltninger over for specifikke målgrupper, navnlig unge og marginale samfundsgrupper; samtidig bør stereotype opfattelser af stofmisbrugere undgås;
- (25) ved forebyggelse af narkotikamisbrug må der tages hensyn til de sociale og økonomiske vilkår, som således kan få indflydelse på de foranstaltninger, der træffes;
- (26) fængselsmiljøet er et af de miljøer, hvor en forebyggende indsats synes nødvendig;
- (27) det er vigtigt, at Kommissionen sikrer gennemførelsen af dette program i tæt samarbejde med medlemsstaterne; det er derfor hensigtsmæssigt at fastlægge en procedure, der kan sikre, at medlemsstaterne i fuldt omfang inddrages i gennemførelsen;
- (28) Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen indgik den 20. december 1994 en modus vivendi vedrørende gennemførelsesforanstaltningerne til retsakter vedtaget efter fremgangsmåden i traktatens artikel 189 B;

- (29) ud fra et funktionelt synspunkt bør man bevare og udbygge de investeringer, der er gjort i de seneste år, både hvad angår etablering af fællesskabsnet af ikke-statslige organisationer og mobilisering af alle aktører; tværfagligt samarbejde og samarbejde mellem den offentlige og den private sektor, herunder ikke-statslige organisationer, bør fremmes med henblik på at forebygge narkotikamisbrug;
- (30) dobbeltarbejde bør undgås ved at fremme udveksling af erfaringer og ved at udarbejde fælles basismoduler for information af den brede befolkning, sundhedsundervisning og uddannelse af personale inden for sundhedsundervisning og uddannelse af personale inden for sundhedssektoren og personer fra de forskellige grupper, der beskæftiger sig med forebyggelse af narkotikamisbrug; disse foranstaltninger kan rettes mod særlige målgrupper;
- (31) målsætningerne for handlingsprogrammet og de aktioner, der iværksættes til dets gennemførelse, udgør en del af de krav vedrørende sundhedsbeskyttelse, der er nævnt i traktatens artikel 129, stk. 1, tredje afsnit, og indgår herved som led i Fællesskabets politik på andre områder, idet målet er at udnytte de muligheder, der ligger i andre fællesskabspolitikker, -programmer og -instrumenter, med henblik på at gøre forebyggelsen af narkotikamisbrug mere effektiv;
- (32) med henblik på at øge handlingsprogrammets værdi og virkning bør aktionerne evalueres fortløbende, særlig med hensyn til effektivitet og virkeliggørelse af de givne mål, både på nationalt plan og på fællesskabsplan, og de nødvendige tilpasninger bør i givet fald foretages;
- (33) i denne afgørelse fastlægges der for hele programmets varighed en finansieringsramme, der som omhandlet i punkt 1 i Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionens erklæring af 6. marts 1995 udgør det primære referencegrundlag for budgetmyndigheden inden for rammerne af den årlige budgetprocedure;
- (34) handlingsprogrammet bør have en varighed på fem år, således at der er tilstrækkelig tid til at opnå de mål, der er fastsat for aktionerne —

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

Opstilling af programmet

1. Der vedtages et EF-handlingsprogram vedrørende forebyggelse af narkotikamisbrug, i det følgende benævnt "handlingsprogrammet", for perioden 1. januar 1996 til

31. december 2000 som led i indsatsen inden for folkesundhed.

2. Formålet med handlingsprogrammet er at bidrage til at bekæmpe narkotikamisbrug ved navnlig at tilskynde til samarbejde mellem medlemsstaterne, at støtte deres indsats og at fremme samordningen af deres politik og programmer med henblik på at forebygge den afhængighed, der er forbundet med brug af narkotika og psykotrope stoffer samt med blandingsmisbrug for at opnå en rusvirkning.

3. De aktioner, der skal gennemføres ifølge handlingsprogrammet, samt deres specifikke målsætninger er angivet i bilaget under følgende overskrifter:

A. Data, forskning og evaluering

B. Information, sundhedsundervisning og uddannelse.

Artikel 2

Gennemførelse

1. Kommissionen sikrer, at foranstaltningerne i bilaget gennemføres i tæt samarbejde med medlemsstaterne i overensstemmelse med proceduren i artikel 5.

2. Kommissionen samarbejder med institutioner og organisationer, der er aktive inden for begrænsning af narkotikaefterspørgslen; den fremmer tværfagligt samarbejde og samarbejde mellem den offentlige og den private sektor, herunder ikke-statslige organisationer.

3. Medlemsstaterne opfordres til at træffe de foranstaltninger, de skønner nødvendige til at koordinere og tilrettelægge gennemførelsen af handlingsprogrammet på nationalt plan.

Artikel 3

Budget

1. Finansieringsrammen for gennemførelsen af handlingsprogrammet er for den i artikel 1 nævnte periode fastsat til 27 mio. ECU.

2. De årlige bevillinger godkendes af budgetmyndigheden inden for rammerne af de finansielle overslag.

Artikel 4

Overensstemmelse og komplementaritet

1. Kommissionen sikrer, at der er overensstemmelse og komplementaritet mellem de aktioner, der skal gennemføres i forbindelse med handlingsprogrammet, og de øvrige relevante EF-programmer og -initiativer, herunder

Socrates, Leonardo da Vinci og Ungdom for Europa (III) samt forskningsprogrammet for biomedicin og sundhed under Fællesskabets rammeprogram for forskning, og sociale foranstaltninger til fremme af reintegrering af stofbrugere og tidligere stofbrugere.

2. Kommissionen sikrer tilsvarende, at de aktioner, der gennemføres, tager hensyn til de aktiviteter, der udføres inden for Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug. Den sikrer endvidere sammen med medlemsstaterne, at der tages behørigt hensyn til Fællesskabets prioriteter og behov i Narkotikacentrets programmer.

3. Kommissionen og medlemsstaterne sikrer, at der er overensstemmelse med Den Europæiske Unions handlingsplan for bekæmpelse af narkotikamisbrug.

Artikel 5

Udvalg

1. Kommissionen bistås af et udvalg, der består af to repræsentanter for hver medlemsstat, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

2. Kommissionens repræsentant forelægger udvalget udkast til foranstaltninger vedrørende:

- a) udvalgets forretningsorden
- b) et årligt arbejdsprogram, der beskriver de prioriterede indsatsområder
- c) retningslinjerne, kriterierne og procedurerne for udvælgelse og finansiering af projekter ifølge handlingsprogrammet, herunder også projekter, der indebærer samarbejde med internationale organisationer, der beskæftiger sig med folkesundhed, og deltagelse af de lande, der er nævnt i artikel 6, stk. 2
- d) evalueringsproceduren
- e) bestemmelserne med hensyn til formidling og overførsel af resultaterne
- f) bestemmelserne for samarbejdet med de i artikel 2, stk. 2, nævnte institutioner og organisationer.

Udvalget afgiver udtalelse om nævnte udkast til foranstaltninger inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget spørgsmålet haster. Det udtaler sig med det flertal, der er fastsat i traktatens artikel 148, stk. 2, for vedtagelse af de afgørelser, som Rådet skal træffe på forslag af Kommissionen. Ved afstemninger i udvalget tillægges de stemmer, der afgives af repræsentan-

terne for medlemsstaterne, den vægt, der er fastlagt i nævnte artikel. Formanden deltager ikke i afstemningen.

Kommissionen vedtager foranstaltninger, der straks finder anvendelse. Hvis de ikke er i overensstemmelse med den af udvalget afgivne udtalelse, underrettes Rådet dog straks af Kommissionen om disse foranstaltninger. I så fald gælder følgende:

- Kommissionen udsætter gennemførelsen af de foranstaltninger, den har truffet afgørelse om, i et tidsrum på to måneder regnet fra datoen for denne underretning
- Rådet kan med kvalificeret flertal træffe en anden afgørelse inden for det tidsrum, der er nævnt i første led.

3. Kommissionen kan desuden høre udvalget om ethvert andet spørgsmål vedrørende handlingsprogrammets gennemførelse.

Kommissionens repræsentant forelægger udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Udvalget afgiver udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget spørgsmålet haster, i givet fald ved afstemning.

Udtalelsen optages i mødeprotokollen; derudover har hver medlemsstat ret til at anmode om, at dens holdning indføres i mødeprotokollen.

Kommissionen tager størst muligt hensyn til udvalgets udtalelse. Den underretter udvalget om, hvorledes den har taget hensyn til dets udtalelse.

4. Kommissionens repræsentant holder udvalget løbende orienteret:

- om tilskud, der ydes som led i handlingsprogrammet (beløb, varighed, fordeling og modtagere)
- om kommissionsforslag eller EF-initiativer og om iværksættelsen af programmer på andre områder, som har direkte forbindelse med opfyldelsen af handlingsprogrammets målsætninger, med henblik på at sikre den i artikel 4 krævede overensstemmelse og komplementaritet.

Artikel 6

Internationalt samarbejde

1. I forbindelse med handlingsprogrammets gennemførelse fremmes og iværksættes samarbejdet med tredjelande og internationale organisationer, der beskæftiger sig med folkesundhed, i overensstemmelse med proceduren i artikel 5.

Kommissionen samarbejder navnlig med Europarådets Pampidou-gruppe samt med mellemstatslige internationale organisationer som for eksempel Verdenssundhedsorganisationen (WHO), De Forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur (UNESCO), Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) og De Forenede Nationers Program for International Narkotikakontrol (UNDCP).

2. Handlingsprogrammet er åbent for deltagelse af de associerede lande i Central- og Østeuropa på de vilkår, der er fastsat i de tillægsprotokoller til associeringsaftalerne vedrørende deltagelse i fællesskabsprogrammer, der skal indgås med disse lande. Det er åbent for Cyperns og Maltas deltagelse på grundlag af supplerende bevillinger efter samme regler som dem, der gælder for EFTA-landene, i overensstemmelse med procedurer, der skal aftales med disse lande.

Artikel 7

Overvågning og evaluering

1. Kommissionen foretager en evaluering af aktionerne på grundlag af medlemsstaternes rapporter med delta-

gelse, i det omfang det er nødvendigt, af uafhængige eksperter.

2. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en foreløbig midtvejsrapport og en endelig rapport ved afslutningen af handlingsprogrammet. Den indarbejder resultaterne af evalueringerne heri. Den forelægger også disse rapporter for Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Udfærdiget i Bruxelles, den 16. december 1996.

På Europa-Parlamentets vegne

K. HÄNSCH

Formand

På Rådets vegne

I. YATES

Formand

BILAG

EF-HANDLINGSPROGRAM VEDRØRENDE FOREBYGGELSE AF NARKOTIKAMISBRUG

A. DATA, FORSKNING OG EVALUERING

Mål

At forbedre kendskabet til henholdsvis narkotika og narkotikamisbrug og konsekvenserne heraf og til måder og metoder til forebyggelse af narkotikamisbrug og hermed forbundne risici, bl.a. ved at udnytte oplysninger fra Overvågningscentret for Narkotika og Narkotikamisbrug og de muligheder, der ligger i de eksisterende fællesskabsprogrammer og -instrumenter.

Aktioner

1. Bidrage til at fastslå, hvilke data der skal indsamles, analyseres og formidles med henblik på handlingsprogrammet, herunder data vedrørende afhængighed af flere forskellige stoffer.
2. Udnytte de nyttigste data til gennemførelsen af handlingsprogrammet, især på grundlag af regelmæssig information om Narkotikacentrets arbejde.
3. Bidrage til at udvikle en forskningsstrategi til forebyggelse af narkotikamisbrug, især med henblik på at forbedre kendskabet til følgerne for den offentlige sundhed af den politik, der føres over for stofmisbrugere, samt kendskabet til narkotikaens virkninger og anvendelsen af passende teknikker til forebyggelse.
4. Støtte pilotundersøgelser og -projekter vedrørende de faktorer (socioøkonomiske, sociokulturelle og sociopsykologiske), der er forbundet med narkotikamisbrug, herunder undersøgelser og projekter i særlige målgrupper.
5. Støtte undersøgelser og aktioner og fremme udvekslingen af erfaringer om midler og metoder til at forebygge risiciene i forbindelse med narkotikamisbrug, især med henblik på:
  - at forebygge de farmakologiske følger for fosteret hos gravide stofmisbrugere og risikoen for at overføre infektioner til barnet
  - at nedsætte risikoen ved stiknarkomani
  - at evaluere sundhedsmæssige ledsageforanstaltninger, især substitutionsprogrammer
  - at evaluere metoder og programmer til forebyggelse og nedsættelse af risikoen i forbindelse med behandling af fængslede narkomaner.
6. Støtte og fremme udveksling af oplysninger og erfaringer vedrørende forebyggelse af tilbagefald til narkotikamisbrug, herunder revalidering og forbindelsen mellem de sociale og sundhedsmæssige aspekter heraf; denne udveksling skal navnlig foregå mellem personer fra de forskellige grupper, der beskæftiger sig med forebyggelse af narkotikamisbrug, og mellem personer, der har en længerevarende positiv indflydelse på stofbrugere, som f.eks. familiemedlemmer og værger; endvidere støtte og fremme andre aktioner omhandlet i artikel 4, stk. 1.

B. INFORMATION, SUNDHEDSUNDERVISNING OG UDDANNELSE

Mål

At bidrage til forbedring af oplysning, undervisning og uddannelse, især af unge — i disses naturlige miljøer: hjem, skole, universitet og fritid — og særligt sårbare grupper, herunder tidligere stofbrugere, med henblik på at forebygge narkotikamisbrug og dermed forbundne risici.

a) Information og sundhedsundervisning

Aktioner

7. Støtte aktioner, der tager sigte på at evaluere effektiviteten af informations- og sundhedsundervisningskampagner; foretage regelmæssige Eurobarometer-undersøgelser for at holde øje med, hvordan den europæiske befolknings holdning til narkotika udvikler sig.

8. Afholde flere europæiske uger mod narkotikamisbrug på grundlag af de indhøstede erfaringer.
9. Bidrage til at fastlægge, afprøve og udvikle den bedste informationsformidling og de bedste undervisningsmetoder for særlige målgrupper og især:
  - fremme miljøspecifik informationsformidling under hensyn til udviklingen i forbrugsmønstre og anvendte produkter samt til problemet med afhængighed af flere forskellige stoffer
  - støtte aktioner, der tager sigte på at tilpasse budskabet til særligt sårbare gruppers behov og specielle forhold
  - støtte udviklingen af telefonhjelpe-tjenesters (narkolinjers) aktiviteter og undersøge, om der kan indføres ét og samme telefonnummer til sådanne tjenester i alle medlemsstaterne.
10. Bidrage til at fastlægge retningslinjer for forebyggelse af narkotikamisbrug og fremme udvælgelse og anvendelse af pædagogiske metoder og materiale, navnlig i forbindelse med Det Europæiske Net af Skoler for Sundhedsfremme, der især skal gøre det muligt at udarbejde højt specialiserede programmer, der skal udvikle sociale holdninger hos de unge, som kan få dem til at undgå narkotika og narkotikamisbrug; støtte integrerede projekter, programmer og andre initiativer til forebyggelse af narkotikamisbrug på steder, hvor børn og unge kommer, i en tæt dialog med disse og så vidt muligt med inddragelse af forældre og berørte parter; fremme udnyttelse af de personers ekspertise, der kan tænkes at komme i kontakt med potentielle brugergrupper.
11. Tilskynde til udveksling af erfaringer med initiativer til bedre samordning mellem alle aktører på undervisningsområdet.
12. Støtte initiativer, der tager sigte på at rådgive lærere, familier og ungdomsledere, så narkotikamisbrug kan opdages på et tidligt stadium og dermed afhjælpes.
13. I samarbejde med Narkotikacentret og Europarådet eventuelt fremme udvidelsen af det europæiske net af »forsøgsbyer« med henblik på at tilskynde til teknisk samarbejde om, hvordan og med hvilke midler disse byer skal reducere narkotikaefterspørgslen.
14. Støtte udveksling af erfaringer, navnlig på regionalt plan på tværs af grænserne, om lokal forebyggelse gennem græsrodsinitiativer og opsøgende arbejde på gaden til gavn for risikogrupper, der ikke altid kan nås med de traditionelle støtte- og forebyggelsesstrategier; støtte udveksling af erfaringer om forebyggelsesmodeller og -praksis med deltagelse af byer fra forskellige medlemsstater, der er særlig berørt af narkotikaproblemet.

b) *Uddannelse*

15. Fremme initiativer, der skal sikre, at erhvervsuddannelsesprogrammer for lærere og ungdomsledere kommer til at indeholde mere om forebyggelse af narkotikamisbrug, og støtte udveksling af studerende, der uddanner sig inden for social- og sundhedssektoren, herunder udveksling i forbindelse med andre EF-programmer.
16. Støtte udviklingen af supplerende uddannelsesprogrammer, pædagogisk materiale og moduler for personer, der kan komme i kontakt med narkomaner og risikogrupper, herunder navnlig ansatte i socialvæsenet, sundhedssektoren, politi og retsvæsen; fremme tværfagligt samarbejde og samarbejde mellem den offentlige og den private sektor, herunder ikke-statslige organisationer med henblik på at forebygge narkotikamisbrug.